

مسئله توحید ذاتی و ارتباط آن با

کاشفیت وحدت مفهوم از وحدت مصداق

سیدمجید میردامادی*

استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی جامعه المصطفی (ص) العالمیه

چکیده

در این مقاله، ضمن اثبات حکایت و کاشفیت مفهوم واحد از مصداق واحد و ابطال جواز انتزاع مفهوم واحد از مصادیق کثیر، شبهه ابن کمونه بر برهان توحید رد و توحید ذاتی حق تعالی تبیین میشود. شبهه ابن کمونه بر مبنای اصالت و تباین وجودها و به مسلک اصالت ماهیت، وارد است و بر مبنای اصالت و تشکیک خاصی وجود، دفع میشود. روش این پژوهش، توصیفی-تحلیلی با رویکرد انتقادی است. مهمترین نتایجی که این تحقیق به آنها دست یافته عبارتند از: ۱. مفهوم و مصداق ذاتاً واحد هستند ۲. انتزاع مفهوم واحد از مصادیق کثیر از حیث کثرت، ممتنع است ۳. حقیقت مشترک، مبدأ انتزاع مفهوم واحد است ۴. وحدت مفهوم از وحدت مصداق کاشفیت دارد ۵. نسبت عنوان وجوب وجود به حقیقت وجود، نسبت ذاتی به صاحب ذاتی است و مفهوم وجوب وجود، از حاق وجود واجب، بدون حیثیت تقيیدی و تعلیلی، انتزاع میشود ۶. شبهه ابن کمونه بر برهان توحید واجب الوجود بر مبنای امتناع انتزاع مفهوم واحد از مصادیق کثیر دفع میشود ۷. در فرضی که واجب الوجود، وجود صرف یا بسیط دانسته شود، شبهه طرح نمیشود.

کلیدواژگان

مفهوم
وحدت
شبهه ابن کمونه
مصداق
کثرت
توحید ذاتی

طرح مسئله

موضوع مقاله حاضر، مسئله توحید ذاتی و ارتباط آن با کاشفیت وحدت مفهوم از وحدت مصداق است. در این تحقیق، با تبیین رابطه کاشفیت وحدت مفهوم از وحدت مصداق، شبهه ابن کمونه رد و توحید ذاتی حق تعالی تبیین میشود. در مسئله نسبت کاشفیت وحدت مفهوم از وحدت مصداق و انتزاع مفهوم واحد از حقایق کثیر متباین، دو نظر وجود دارد: ۱) انتزاع مفهوم واحد از حقایق کثیر متباین جایز است ۲) انتزاع مزبور، جایز نیست. نظر نخست، رأی متکلمان و فیلسوفان مشاء و نظردوم، عقیده فیلسوفان حکمت متعالیه است!

*.Email:mirdamadiphilosophy@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۰/۲۸ تاریخ تأیید: ۹۵/۳/۱۸
این مقاله از رساله دکتری نگارنده که با عنوان «رابطه مفهوم و مصداق از حیث وحدت و کثرت» و با راهنمایی اساتید آقایان دکتر فیاض صابری و فرامرز قراملکی در دانشگاه فردوسی مشهد دفاع شده، برگرفته شده است.

۱. ر.ک: طوسی، شرح الاشارات والتنبیها، ج ۳، ص ۳۵؛

